

ශ්‍රී ලංකාවේ හා විද්‍යාත්මක, පාරිසරික පසුබිම් සහ පුරාණ චාරි කල්මානතය

වන්නන් රෝගණ විතානාවලී

මානව හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය, රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, අනුරාධපුර
e-mail: c/vithaichchi@yahoo.com

හැඳින්වීම

අතීතය, සිසිලයේ රටක් සම්බන්ධයෙන් විද්‍යානුකූලව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී එම රටේ භූගෝලීය පසුබිම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතුය. මානව පරිණාමය හා සමාජ සංවිධානය කෙරෙහි භූගෝලීය හා පාරිසරික තත්ත්වයන් සෘජුව බලපා තිබීම මෙයට හේතුව ලෙස සැලකිය හැකි වේ. ප්‍රාග් ඥාණය මානවයා පරිසරානුගත සත්වයෙකු ලෙස, පැවති පරිසරයට අනුරූප ව ජීවත් වූ නමුත් ක්‍රමයෙන් ඓතිහාසික යුගයන් කරා එළඹීමේ දී කම් ජීවන රටාවට හැලපෙන පරිද්දෙන් අවට පරිසරයේ පවා යම් යම් වෙනස්කම් ඇති කරලීමට සමත් විය. එසේ වුව ද පැරණි පරිසරය සම්පූර්ණයෙන් ම අභිබවා යාමට පැරණි ජීවිතයා උත්සාහගත් බවක් නොපෙනේ. දුනිහාසය ගොඩ නැගීම කෙරෙහි පරිසරය බලපා ඇති බවට රැට්සල්, ලෙස්ලෙ විද්‍යාඥයින් අදහස් පළ කරන තරු, දුනිහාසය යනු වෙනස්වන භූගෝලීය ලක්ෂණ පදනම් කරගෙන ඇති වන්නක් යැයි ද මිඩ්ලන් විශ්වාස කරන ලදී (Tatham 1957, 128-164)

පුරාතන යුගය

ලොව පැරණි ම යුගය වන ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයට අයත් භූ ජනනධර ශ්‍රී ලංකා භූමියේ විශාල කොටසක් නියෝජනය කරයි. වසර දස ලක්ෂ 1150 - 1950 ක සමඟ කාලයක් පැරණි විජයානු ශ්‍රේණියට අයත් නයිස් හා ග්‍රැනයිට් වැනි පාෂාණ මෙම යුගයට අයත් ය. විශේෂයෙන් ම ශ්‍රී ලංකාවේ හංගා ද්‍රෝණි විශාල ප්‍රමාණයක පදනම් වන්නේ ද මෙම පාෂාණයෙන් ය. ලොව අනෙකුත් ප්‍රදේශවල විවිධ භූ සම්පීඩන හා විභේදකරණ ක්‍රියාවලීන් සිදු වූ කාලයෙහි මෙම කලාපය නිසලව පැවතීම නිසා ලංකාවේ විශාල ප්‍රදේශයක් දිරිස කාල තත්ත්වයන් ක්‍රියාවලියට ලක් විය. මෙම තත්ත්වයන් ක්‍රියාවලිය නිසා ප්‍රාථමික පුරා ජීව යුගය හෙවත් පෙලියොසීන යුගය සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි සාක්ෂි මෙවැනි හමු නොවේ. කෙසේ වෙතත් ද්විතියික මධ්‍ය ජීව යුගය නියෝජනය කරන වසර දස ලක්ෂ 180 සමඟ පැරණි පුරාතන යුගයට

අයත් නිධි ස්වල්ප වශයෙන් ලාභාවෙන් හමුවේයි. වයඹ දිග ප්‍රදේශයේ නබ්බේට්ටි හා ආඩිගම ගල්පා නිධි මෙයට නිදසුන් ය. නවීනීකරණයට අවධිත් දෙකකට අයත් සාක්ෂි දකුණින් අල්ප වශයෙන් මෙරට දක්නට ඇත. මෙම යුගයේ ඉයෝජිත යුගයට අයත් වසර දස ලක්ෂ 60 පමණ පැරණි වැලිගල් දකුණු වෙරළ තීරයේ මිනිසාගල්පන්ද ප්‍රදේශයේ දක්නට ලැබෙන අතර වසර දස ලක්ෂ 25 පමණ පැරණි මයෝසීන අවධියට අයත් හුණුගල් යාපනයේ දක්නට ඇත. ලංකාවේ වැඩි ප්‍රමාණයක දක්නට ලැබෙන්නේ වාතෘර්ථික යුගයට අයත් නිධින් ය. වසර දස ලක්ෂයක් පමණ පැරණි ජලයෝජිත අවධියට අයත් රතුපස්, ජලයෝජිත තොරතුරු හා කණාක් වැඩි වශයෙන් බස්නාහිර ප්‍රදේශයේ දක්නට ලැබේ. තුනෙන් ම කාලය වූ නොලෝසිත අවධියට අයත් විල් දියර, වතුරු දියර, වෙරළබඩ පිඬුගල්, වැලිගල් හා මිහුලු වැලි නිධින් පිහිටා ප්‍රමාණයකට ලංකාවේ දක්නට ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ භූ විෂමතාව

ශ්‍රී ලංකාවේ භූ විෂමතාව දකුණු පැහැදිලි ව හඳුනා ගැනීමේ හැකියාව තිබේ. වරින් වර සිදු වූ විවිධ භූ ක්‍රියාවලීන් මෙම වෙනස්කම් ඇති කරලීමට සමත් විය. ප්‍රාග් ජෛවික යුගයෙන් පසු ඇති වූ තනිතනරණ ක්‍රියාවලිය මේ සඳහා පුරුල් බලපෑමක් ඇති කර අතර අසම් බාදන හා නව භූ වලන ක්‍රියාවලීන් ද මේ සඳහා හේතුවී තිබේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ භූ විෂමතාවය සහන අයුරින් වෙනස් හඳුනාගත හැකි ය.

1. මධ්‍යම කඳුකර කලාපය; මෙයට රක්ෂාන කුරුමු හා නකල්ස් කඳු වැටි ද අයත් වේ.
2. තිරන්චිකා වැටි හා මොහොර බිම් කලාපය; ශ්‍රී ලංකාවේ නිරිත දිග ප්‍රදේශයට වැඩි පැහැරුවක් සහිත මෙම කලාපයේ දියුණු ජල වහන රටාවක් පිහිටි තිසා තෙත් ස්වභාවයෙන් යුක්ත වේ. කැලණි, සර, නිල්වලා, ගි- වැනි නංගා මේම කලාපයෙන් ගලා බසී වතුරු බිම් ස්වභාවයක් හඳුනාගත හැකි ය.
3. නැගෙනහිර හා ගිණිකොන දිග කලාපය; කළු, නැගී පිටින හේළ කඳුරලින් යුතු මෙම කලාපය දිවයිනේ මධ්‍ය කඳුකරයෙන් නැගෙනහිර හා ගිණිකොන දිග ප්‍රදේශයට ව්‍යප්ත වේ. විසලි ස්වභාවයකින් යුක්තය. ගොන්නල, ගල්පිය වැනි හේළ කඳු මෙම කලාපයේ පිහිටා ඇත.

4. උතුරු දිග පහන් බිම් හා බැවිම් කලාපය; ශේෂ කළුබැට්ටලින් යුතු මේම කලාපය දිවයිනේ උතුරු ප්‍රදේශය කරා බැවුම් වේ. වැඩි තැනිතලා ස්වභාවයක් ගන්නා මේම කලාපයේ ශේෂ කළු, වැටි ස්ථරපයෙන් යුක්ත වේ. ඊටිතල, මිහිතැන්ලේ මෙයට නිදසුන් ය. සාමාන්‍යයෙන් විසළි ස්වභාවයෙන් යුක්ත ය.
5. මුහුදුබඩ කලාපය; කලපු, කුඩු, වැලි වැටි වැනි භූ දර්ශණ නිබිම විශේෂ ලක්ෂණයකි. දකුණු වෙරළ තීරයේ බුක්දල ආශ්‍රිත ව වැලිවැටි පැහැදිලි ව හඳුනාගත හැකි ය (Cooray 1984, 51-63).

උතුරු දුන්දියානු අර්ධද්වීපයට දකුණින් දුන්දියන් සාගරයේ උන්නර අක්ෂාංශ 6 හා 10, නැගෙනහිර දේශාංශ 80 හා 82 අතර ශ්‍රී ලංකාව දිවයිනක් ලෙස පිහිටා ඇත. (Arumugam 1969, 1). වර්ග සැතපුම් 25,332 (වර්ග කි.මී 65,610) ක් වූ මේ දිවයිනේ උතුරේ සිට දකුණට ඇති උසර්ම දුර සැතපුම් 270 ක් වන අතර බටහිර සිට නැගෙනහිරට ඇති උසර්ම දුර සැතපුම් 140 කි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍යය වාර්ෂික උෂ්ණත්වය කඳුකර ප්‍රදේශවල සෙන්ටිග්‍රේඩ් 12" ක් ද, වෙරළ බඩ තැනිතලා කලාපයේ සෙන්ටිග්‍රේඩ් 33" ක් ද වේ. සෘතු අනුව වෙනස්වීම් ඉතා දළප ය (දුරකියතල 1991, 9). මෙම දිවයිනට වර්ෂාව ලැබෙන කාල හතරකි. නිරත දිග මෝසම්, ඊසාන දිග මෝසම් හා ඊ දෙකම අතර පවත්නා අත්තර් මෝසම් කාල වශයෙනි (ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික පිහියම් පොත 1969, 24). වර්ෂාපතන රටාව ශ්‍රීස්මි සෘතුවේ පාලනය වන්නේ නිරත දිග මෝසම් සුළගෙනි. අනෙක් සෘතුවල දී නිවර්තන වාසුලි හා සංවහන රටා මගින් වර්ෂාව ලැබේ.

පාර්සරික කලාප

ශ්‍රී ලංකාව විසළි කලාපය හා තෙත් කලාපය වශයෙන් ප්‍රධාන පාර්සරික කලාප දෙකකට අයත් වේ. වාර්ෂික වර්ෂාපතනය තෙත් කලාපයේ මි. මී 2500 පමණ සහ විසළි කලාපයේ මි. මී 950-1000ක් අතර වේ (දුරකියතල 1991, 9). මෙය සමස්ථයක් වශයෙන් ගත් කළ වාර්ෂික වර්ෂාපතනය මි. මී 900 - මි. මී. 6000 දක්වා අතර ප්‍රමාණයකට වෙනස් වීමට ඉඩ තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ භූමි ප්‍රමාණයෙන් සියයට 70 පමණ ප්‍රමාණයක් අයත් වන්නේ විසළි කලාපයට ය. වයඹ දිගින් දුරට මය, ගිනිකොණ දිගින් වලවේ ගහ හා අඟහරුන්ර සීමාව වශයෙන් මාතලේ කළුබැටිය විසළි කලාපයේ භූගෝලීය සීමාවන් ලෙස සලකනු ලැබේ (බස්නායක 1997, 2). ඊසාන දිග මෝසමේ දී වර්ෂාව ලැබීම හා නිරත දිග මෝසමේ දී වර්ෂාව අවම වීම

නිසා එසේ වුවද කාලයන් වියළි ස්වභාවයෙන් යුක්ත වීම මෙම කලාපයේ විශේෂ ලක්ෂණය යි. නිරිත දිගින් නමන දැඩි වියළි සුළඟ හා උෂ්ණත්වය මෙම කලාපය තුළ දක්නට හැකි වේ. කුඩා පරිමා, උස්බිම්, ගැටිති මෙම භූමියේ සෑම නැගෙනහිර පිහිටා තිබේ. එසේ වුව ද මෙම වියළි කාලගුණය කෘෂි කර්මාන්තයට බෙහෙවින් යෝග්‍ය වූ තැනින් අනෙකුත් පාරිසරික උෂ්ණත්වය අභිබවවීමත් මෙම කලාපය පැරණි ජනතාවගේ ආකර්ෂණීය ප්‍රදේශය බවට පත්ව ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ පළමුවන සියවස වන විට මෙම කලාපය පුරා ජනාවාස වැඩිවීම බවට තීරණය කළ හැකි ප්‍රබලම සාක්ෂිය වන්නේ උතුරු, උතුරු මැද, වයඹ, නැගෙනහිර, ගිනිකොණ හා දකුණු ප්‍රදේශ පුරා ව්‍යාප්ත වී තිබෙන පූර්ව ප්‍රාන්තී ගිලා දේවනියෝ ය (Paranavitana 1970). ඒ අනුව පැරණි සිංහල සහස්‍රවසේ මුල් බිම් දෙස වියළි කලාපය හැඳින්විය හැකි වේ.

භූ පිහිටීම

වියළි කාලගුණයක් සහිත වූ අවස්ථාවක වී ගොවිතැන සඳහා කෘෂිම ජල සම්පාදන යෙන් පාරිසරික අස්වැන්නක් ලබාගත හැකි බව අත්දැකීමෙන් දැන් පැරණි ජනතාවට දේශගුණික උෂ්ණත්වය ජය ගැනීම පිණිස කලාපයේ භූ පිහිටීම බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් විය. ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වභාවික ගංගා නමන 103 තිබෙන අතර මින් ගංගා නමන 83 ක් ම පිහිටා ඇත්තේ වියළි කලාපයේ ය (Arumugam 1969, 365). එසේ වුව ද ඒ අතරින් වාර්ෂිකව නිෂ්පාදිත ජල ප්‍රමාණයක් දරා සිටින්නේ මධ්‍ය කඳුකරයෙන් ඇරඹී වියළි කලාපය ඔස්සේ මුහුදට සේනල වන මහවැලි, වලවේ, මැණික් යන ගංගා සහ කිරිඳි හා කුඹුක්කන් මිය වමිණි. අනෙකුත් ජල මාර්ග අතරින් මල්වතු මිය, මී මිය, දුරුව මිය, කලා මිය හා යාන් මිය වැනි ජල මාර්ග කිහිපයක් ඉතා ස්වල්ප වියළි කාලයේ දී දැරූ අතර අනෙකුත් නොහොමයක් ජල මාර්ග සම්පූර්ණයෙන් ම සිඳි යයි. තෙසේ වෙනත් වියළි කලාපය ඔස්සේ ගලන ජල මාර්ගවලින් වාර්ෂිකව අක්කර අඩි 20, 661, 000 පමණ ජල ප්‍රමාණයක් මුහුදට එකතු වේ (Arumugam 1969, 3-6).

වියළි කලාපයේ වායු කළ පැරණි ජනතාව දේශගුණික උෂ්ණත්වය ජය ගෙන ඇත්තේ වාර්ෂිකව මුහුදට ගලාගෙන යන මෙම ජල ප්‍රමාණයෙන් විශාල කොටසක් එම කලාපය පුරා වීථි ක්‍රමයන්ට ගබඩා කර තැබීමෙනි. ඒ සඳහා ඔවුන් කලාපය පුරා පැතිරෙන ස්වභාවික උස් පහත්කම් ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් නොයෙක් වාරි කර්මාන්ත බුදිකර තිබේ.

ප්‍රධාන ජලධර

භූගෝලීය පිහිටීම අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ජලධර ප්‍රධාන කොටස් 4 කට බෙදිය හැකි වේ.

1. බිම් ප්‍රමාණයෙන් 90% වැඩි ප්‍රමාණයක පැතිරෙන ස්ථම්භමය සහ පාෂාණය; මෙහි ප්‍රාථමික සිදුරු ස්වභාවය අල්ප බැවින් භූගත ජලය වැඩි වශයෙන් සන්ධි, පැයුම් හා කුස්කුර කුළ රැඳී තිබේ.
2. උතුරේ සිට වයඹ දිග දක්වා දිවෙන මධ්‍යමිත හුණුගල් ස්ථර; මෙහි භූගත ජලය හුණු ගල් කවිටුට හා ඊට යටින් පිහිටා තිබේ.
3. වෙරළාසන්න ප්‍රදේශවලින් හමුවන මතුපිට දියළු ස්වභාවයෙන් යුතු මැටි, වැලි හා බොරලු ස්වභාවයන්
4. දෘඪ පාෂාණ ප්‍රදේශයන්හි මතුපිට දිරාගිය කොටස්; මෙවැනි පාෂාණ ස්ථරය ආශ්‍රිත ව ස්ථානීය ජලධරී ද දක්නට ලැබේ.

මතුපිට හා භූගත ජලය ප්‍රධාන වශයෙන් සැපයෙනුයේ වර්ෂාපතනයෙනි. වාර්ෂික වර්ෂාපතනය මගින් මිටිදිය සහ මීටර් මිලියන 131, 230 ප්‍රමාණයක් පොළොවට සැපයේ (වාර්ෂික දෙපාර්තමේන්තුව). මේ අතරින් වාෂ්පීකරණ ක්‍රියාවලියට හසු නොවන වැසි ජල ප්‍රමාණය සියයට 31 සමඟ වන අතර එය සහ මීටර් මිලියන 40, 680 පමණ වේ. මෙම ප්‍රමාණය පොළොව මතුපිටින් හෝ පස තුළට උරා ගැනීමෙන් ජල මාර්ගවලට එකතු වී මුහුදට ගලා යයි. එයළි කලාපයේ වාර්ෂික උත්සවේදනය මි.මී 1000 - 1400 අතර පවතින අතර වැඩි ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල මේය මි. මි 2100 තරම් ඉහළ මට්ටමක පවතී. මේය අතිතයේ දී පවා ඉහළ මට්ටමක පවතින්නට ඇතැයි සිතිය හැක්කේ අදට වඩා වැඩි විශාල සංඛ්‍යාවක් ක්‍රියාත්මක තත්ත්වයේ පැවති නිසා ය. පොළොව ට උරා ගන්නා ජල ප්‍රමාණයෙන් ජල මාර්ගවලට එකතුවන ජල ප්‍රමාණයෙන් කිසියම් ප්‍රමාණයක් පැවත රැස්කර තාවකාලීන හා නිබන්ධකර ගැනීමේ පරමාර්ථයෙන් අමුණු ඉදිකළ බව පැහැදිලි ය.

එයළි කලාපීය වාරි සද්ධතිය උපරිම තත්ත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක වුණු අවධියේ නිරන්තරයෙන් අමුණු, ඇළ මාර්ග, වැව් සහ කෙස් බිම් අතර ජලය සංසරණය වීමත්, එම ජලයෙන් කිසියම් ප්‍රමාණයක් වාෂ්පීකරණ ක්‍රියාවලිය මගින් වායු තෝලයට එකතුවීමත් නිසා නිරත දිගින් හමන යුගත සිසිල් වීම නිසා ප්‍රදේශයේ අධික උෂ්ණත්වය පාලනය වන්නට ඇත. සංසරණය වන ජලයෙන් කොටසක් පොළොවට උරා ගැනීම නිසා කලාපයේ භූගත ජල මට්ටම අදට වඩා ඉහළ මට්ටමක පවතින්නට ඇති බව පැහැදිලිය. මෙවැනි හේතූන් නිසා ප්‍රදේශයේ විනාශකර හා දිගුකාලීන බෝග සරුවීමෙන් සමකාලීන පාරිසරික තත්ත්වයේ පැහැදිලි වෙනසක් එකල ඇති වන්නට ඇත. මේ නිසා මෙම කලාපයේ ස්වභාවික උල්පත් හා ජල මාර්ග වියළි කාලය තුළ දී පවා කිසියම් ප්‍රමාණයකට ක්‍රියාත්මක තත්ත්වයේ පවතින්නට ඇත.

එවැනි ස්වභාවික උල්පත්, කුඩා ජල මාර්ග ආශ්‍රිතව ගොඩනැගුණ කුඩා වැව්වල ජලය රඳවාගත හැකි වූ බැවින් කලාපය පුරා කෙත්වතු සාර්වභූමි වගා කරන්නට ඇති බව පිහිය හැකි වේ.

පාෂාණ

වියළි කලාපය කෘෂි සාර්වභූමියට යෝග්‍ය වූව ද වැව්, අමුණු, වේලි, ඇළ මාර්ග ඉදිකිරීම සඳහා සෑම ස්ථානයක් ම යෝග්‍ය නොවිය එහෙත් චාරි මාර්ග කැනු පුරාණ ඉංජිනේරුවරු ඒ සඳහා සුදුසු භූමි තෝරා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් සහස් හැකියාවන්ගෙන් යුක්ත විය. අමුණු ඉදි කිරීමේ දී මවුන් ගංගා නිම්නවල සඳහම වශයෙන් තිබෙන ප්‍රාග් කේම්බ්‍රිය නයිස් හා ග්‍රැනයිට් පාෂාණ ස්ථර සහිත තැන් තෝරාගෙන ඇත්තේ භූමිය හා වඩා සාර්වභූමි ලෙස අමුණු එම ස්ථානවල රැදවිය හැකි බැවිණි. එමෙන් ම ප්‍රධාන අමුණුවල වශයෙන් යොදාගෙන ඇත්තේ ද නයිස් හා ග්‍රැනයිට් පාෂාණ කුඩවි ය. සඳ බව මනා වේ හැඩ හැස්වීමට ඇති හැකියාව, බර, ජලයට මරොන්තු දීමේ හැකියාව වැනි ගුණාංග එම පාෂාණවල තිබීමත්, පහසුවෙන් සපයා ගත හැකි වීමත් ඒ සඳහා ඉවහල් වන්නට ඇත. එමඟින් නොව වැව් තීර්මාණයේ දී ජලය පිට කරන බිංසෝකොටුව සහිත කොරොව්ව, වැව් බැම්ම, ආරක්ෂා කරන රළපතාව හා අතිරේක ජලය පිට කරන පිටවාන ඉදි කිරීමේ දී ද භාවිත කර ඇත්තේ ප්‍රාග් කේම්බ්‍රිය නයිස් හා ග්‍රැනයිට් පාෂාණයෝ ය.

වැව්වල කල් කැවුණු පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කළ පූර්ණ චාරි ශිල්පීන් වැව් ඉදි කිරීම සඳහා හැකි කරමි දුරට පාෂාණ උද්ගතයන් ප්‍රයෝජනයට ගෙන ඇත (පරණවිතාන 1964, 8). quartzite ridge, vertical granite gneiss, biotite hornblende gneiss, crystalline rocks වැනි ගස්නිමත් පාෂාණ ස්ථර අශ්‍රිතව විශාල වැව්වල බැමි ඉදි කිරීමට උත්සාහ ගෙන ඇත (Cooray 1989, 271-3). ගල්ගමුව වැව, කොරොවර වැව, මින්නේරිය වැව, කලාවැව, තබ්බෙරව වැව, යෝධ වැව, පරාක්‍රම සමුද්‍රය හා තෝරගොල්ල වැව මෙවැනි පාෂාණ ස්ථර ආශ්‍රිතව ඉදිකරනු ලැබූ වැව්වලට නිදසුන් ය.

වියළි කලාපීය භූමියේ තිබෙන තවත් විශේෂත්වයක් වන්නේ ඒකාකාර සම්තලා ස්වභාවයක් භූමිය පුරාම නො තිබීමයි. බොහෝවිට භූමියේ ඇතැම් ස්ථානවල දක්නට ලැබෙන උද්ගත ස්වභාවයන් (ගොඩුලි) කුඩා වැව්වල බැමි සම්බන්ධ කිරීමට යොදා ගෙන තිබේ. එමගින් බැම්ම හා භූමිය අතර සම්බන්ධතාවය දැඩි කිරීමට කටයුතු කර ඇත. ඇතැම් අවස්ථාවල භූමියේ තිබෙන විශාල ගේෂ කඳු ද චාරි තීර්මාණ සඳහා යොදාගෙන තිබේ. වාහල්කඩ වැවේ බැම්ම ඉදිකර තිබෙන්නේ විශාල කඳු ගැට

සිහිපයක් සම්බන්ධ කරවන අතර මේ නිසා සෑමම කොටස් සිහිපයක් වෙදි වේ. පදවිය, පරාක්‍රම සමුද්‍රය ආශ්‍රිතව ද මෙය හඳුනාගත හැකි ය.

ප්‍රධාන ජල මාර්ග හැරුණු විට වැඩි පමණට පමණක් ජලය තිබෙන කුඩා අගාර පාරවල් හඳුනාගෙන එම මාර්ග හරස්වෙන පරිද්දෙන් කුඩා වැව් ඉදි කිරීමෙන් එහි ජලය ද රැක ගැනීමට කටයුතු කර ඇත. රැස්කර ගන්නා ලද ජලය කොටුය වෙත ගෙනයාමට කටයුතු කර ඇත්තේ භූමියේ පවතින සමෝචිත ලක්ෂණවල වෙනස්කම් උපයෝගී කර ගනිමිනි. ඇඳහැර ඇඳ, යෝධ ඇඳ, හත්තොට අමුණ ඇඳ මේ සඳහා ඉතා සැහැදිලි නිදසුන් වේ. දුරු මධ්‍ය පිහිටි පුරාණ අමුණක් වන සුසාර තිඡ්ජර අමුණේ ජලය මාගල්ල වැවට ගෙනයාම සඳහා අමුණු ඇඳ සකස් කර ඇත්තේ අමුණට ඉහළින් මධ්‍ය වකු වන තලගල්ල ඇඳෙනි. එයට හේතුව වන්නේ අමුණ ඉදිකළ ස්ථානය ඒ සඳහා යෝග්‍ය වූවක්, ඇඳක් කැපීම සඳහා සුදුසු සමෝචිත ලක්ෂණ එම ස්ථානයේ නො පිහිටීමයි.

නිගමනය

මෙම කරුණුවලින් සැහැදිලි වන්නේ පුරාණ වාර කාසෂණ හිල්පින් වැව්, අමුණු ඉදි කිරීමේ දී ඒවායේ ක්ෂතිමත් භාවය, කල්පැවැත්ම හා උසර්ව කාර්යක්ෂමතාව හා ප්‍රයෝජනය වැනි කරුණු කෙරෙහි භූමිය පදනම් කරගෙන අවධානය යොමු කර තිබෙන බවයි. ඒ අනුව වර්ෂාව හා ජලය සාපේක්ෂව අඩු වියදි කලාපය නිරන්තර ජල සංසරණයක් පවතින කෘෂි බිම්ක් බවට පත්කර ලීමට ඔවුන්ට හැකියාව ලැබුණ බව සැහැදිලි ය. මෙය මෙම කලාපයේ වියදි කාලගුණය ජයග්‍රහණය කිරීමට භූමිය යොදා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වැදගත් අවස්ථාවක් වන අතර, වියදි පාරිසරික තත්ත්වය පාලනය කිරීමක් ලෙස ද හැදින්විය හැකි ය.

ලාභිත ග්‍රන්ථ

Arumugam, S	1969	<i>Water Resources of Sri Lanka, Colombo.</i>
සිත්ආයක, එච්. ඩී	1997	පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ ජල බිඡ්චාවාරය: ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, කොළඹ.
Cooray, P. G	1984	<i>An Introduction to the Geology of Sri Lanka, Colombo.</i>

දුර්වේදනල, එස්	1991	පුරාවිද්‍යාත්මක පසුබිම, මහවැලි පාසල, කොළඹ.
ල.සා.සී.	1969	ශ්‍රී ලංකාවේ සාර්වභූමික සංස්කෘතිය, සංස්කෘතියේ ප්‍රධාන අංශයන්, කොළඹ.
සරසවිකාම, එස්	1964	ලංකා විශ්වවිද්‍යාලීය ලංකා ඉතිහාසය, I කාණ්ඩය, I කාණ්ඩය, විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලීය සිංහල පරිච්ඡේදය.
Paranavitana, S	1970	<i>Inscription of Ceylon, Vol.I, Department of Archaeology, Ceylon.</i>
Tatham, G	1957	<i>Environmentalism and Possibilism, England.</i>